

Sokrat Semineri Tekniği

İslam Deviren • İhsan Aslan

ÖZGÜR
YAYINLARI

Sokrat Semineri Tekniği

İslam Deviren
İhsan Aslan

Published by

Özgür Yayın-Dağıtım Co. Ltd.

Certificate Number: 45503

📍 15 Temmuz Mah. 148136. Sk. No: 9 Şhitkamil/Gaziantep

☎ +90.850 260 09 97

📞 +90.532 289 82 15

🌐 www.ozgurayinlari.com

✉ info@ozgurayinlari.com

Sokrat Semineri Tekniği

İslam Deviren • İhsan Aslan

Language: Turkish

Publication Date: 2024

Cover design by Mehmet Çakır

Cover design and image licensed under CC BY-NC 4.0

Print and digital versions typeset by Çizgi Medya Co. Ltd.

ISBN (PDF): 978-975-447-412-1

DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub510>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

This license allows for copying any part of the work for personal use, not commercial use, providing author attribution is clearly stated.

Suggested citation:

Deviren, İ., Aslan, İ., (2024). *Sokrat Semineri Tekniği*. Özgür Publications.

DOI: <https://doi.org/10.58830/ozgur.pub510>. License: CC-BY-NC 4.0

The full text of this book has been peer-reviewed to ensure high academic standards. For full review policies, see <https://www.ozgurayinlari.com/>

İçindekiler

Sokrat Semineri Tekniği	1
Sokrat Semineri	3
Klasik ve Modern Sokratik teknik	8
Sokratik diyalog	9
Sokratik Seminerler	11
Zorluklar	14
Sokrates ve yaşam boyu öğrenme	15
Mevcut eğitim için bir Tekniğin pratik çıkarımları	17
Neden Sokratik Semineri Kullanmalı?	17
Akademik Performansa Etkisi	18
Eleştirel Düşünme ve Üstbilişsel Becerileri Geliştirmeye Etkisi	20
Sokrat Semineri Nasıl Kullanılır	22
Sokrat Seminerin Aşamaları	25
Planlama	26
Uygulama	27
Değerlendirme	27
Gerekçeler	32
Uygun Bir Metin Seçin	32
Öğrencilere Hazırlanmaları İçin Zaman Verin	33
Sözleşme	33
Yansıtın ve Değerlendirin	35
Çalışma Notu	36
Sonuç	36
Kaynakça	39

Sokrat Semineri Tekniği

21. yüzyılda ekonomi, ulaşım, teknoloji, iletişim, bilgi ve eğitim alanları da dhil olmak üzere yaşamın her alanında çok hızlı ve öngörülemez ilerlemeler yaşanmaktadır. Bu farklı alanlardaki değişim ve ilerlemelerin sadece olumlu etkileri değil, olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Rehana'nın (2014) belirttiği gibi 21. yüzyılda çok hızlı bir şekilde meydana gelen değişimler; doğru bir şekilde kullanılabilirse fırsatlar sunabileceği gibi, sistematik, yapılandırılmış ve ölçülü bir şekilde öngörülmediği takdirde de felakete neden olabilir. Günümüzde teknoloji ve bilgi alanındaki gelişmeler; genellikle sorumsuz kişiler tarafından nefret söylemleri ve aldatmacaları yaymak için kullanılmaktadır. Dolayısıyla 21. yüzyılda yaşayan herkesin bu çağın becerilerine sahip olması gerekir. Bu becerilerden biri bilgiyi işlemek için eleştirel düşünmek ve akılcıca doğru kararlar vermektir.

Tarihsel süreç içerisinde, insanlığın entelektüel gelişimine yön veren dşnrlar arasında, Antik Yunan filozofu Sokrates (M 469-399) zel bir konuma sahiptir. Sokrates'in epistemolojik yaklaşımının temelinde, bireylerin içsel bilgi potansiyeline duyduğu derin inanç yatmaktadır. Bu yaklaşıma göre, sistematik sorgulama ve yapılandırılmış diyalog yoluyla, insanlar kendi ilerinde var olan bilgiye

erişebilmektedir (Knox, 1998). Sokratik sorgulama metodolojisi, Yunan medeniyetinin Altın Çağı'nda, Atina'nın entelektüel atmosferinde şekillenmiştir (Knezic, vd., 2010). Sokrates'in kamusal ve özel alanlarda yürüttüğü felsefi diyaloglar, dönemin Atina toplumunda derin izler bırakmıştır. Bu diyalogların odak noktasını, adalet, estetik, erdem, cesaret, ölçülülük ve dostluk gibi temel felsefi kavramların sistematik sorgulaması oluşturmaktaydı.

Sokratik metodoloji, geleneksel didaktik öğretim yaklaşımlarından farklı olarak, bilginin doğrudan aktarımı yerine, yapılandırılmış sorgulama süreçlerini esas almaktadır. Bu pedagojik yaklaşımda eğitimci, bilgiyi doğrudan sunmak yerine, öğrenenlerin keşif sürecine rehberlik etmekte, analitik düşünme ve sistematik sorgulama becerilerinin gelişimini desteklemekte ve kavramsal anlayışın derinleşmesini teşvik etmektedir. Metodolojinin temel amacı, öğrencilerin kendi bilgi yapılarını oluşturmalarına ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlamaktır.

Sokratik metodolojinin eğitim süreçlerinde etkin kullanımı, öğrenme sürecinin niteliksel zenginleşmesini, öğrencilerin öz-gelişim kapasitelerinin artmasını, eleştirel düşünme becerilerinin güçlenmesini ve aktif öğrenme stratejilerinin etkin kullanımını sağlamaktadır. Bu metodolojinin başarısı, diğer pedagojik yaklaşımlarla bütünleşmiş edilmesine ve sistematik bir uygulama çerçevesinde yürütülmesine bağlıdır. Doğru yapılandırılmış bir Sokratik yaklaşım, öğrenenlerin entelektüel gelişiminde katalizör görevi görmekte ve eğitim sürecinin etkinliğini önemli ölçüde artırmaktadır. Bu bağlamda, Sokratik metodoloji, modern eğitim sistemlerinin temel hedeflerine ulaşmasında kritik bir araç olarak değerlendirilmektedir.

Eğitim, öğrencilerin düşünme biçimini oluşturan bir süreçtir. Öğrenmeyi öğretmenin, bilgiyi aktarmanın ve özümsemenin yanı sıra, öğrencilerin okulda çeşitli bilgileri kabul etmede eleştirel düşünme konusunda da eğitilmeleri gerekir. Martin Luther King, Jr. göre: *“Eğitimin işlevi, birisine yoğun düşünmeyi ve eleştirel düşünmeyi öğretmektir.”* Günümüzde eleştirel düşünme yeteneğinin geliştirilmesi önemlidir. Eleştirel düşünme becerisini geliştiren bireyler; eleştirel düşünebilecek ve sistematik olarak fikirlerini ifade edebilecektir. Ayrıca eleştirel düşünme; yeni fikirlerin değerlendirilmesinde, en iyilerinin seçilmesinde ve gerektiğinde değiştirilmesinde önemli rol oynar (Bassham, 2011). Bireylerin eleştirel düşünebilmelerini sağlamayı amaçlayan öğrenme tekniklerinden biri de “Sokrat Seminer Tekniği”dir. Sokrat Seminer Tekniği’nde bir nesneye verilen cevaplar hakkında doğru sonuçlar çıkarmak için, diyaloglar şeklinde yapılandırılmış sorular mevcuttur (Hajihosseini, 2012).

Sokrat Semineri

Sorgulamannın, akıl yürütmenin ve eleştirel düşünmenin entelektüel kökleri, 2500 yıl öncesi Socrates’e (MÖ 469-399) kadar dayandırılabilir (Abelman & Atkin, 2011:3). Sokrates, öğrencilerini hem sağduyulu inançlar hem de yerleşik gerçekler hakkında sorgulamaya ve eleştirel düşünmeye teşvik etmiştir. Mükemmel bir öğretmen olarak bilinen Sokrates; öğrencileriyle dinamik sohbetler kurmuş, onların karmaşık sorunları anlamalarını ve onların kanıtlar sunarak eleştirel düşünmelerini sağlamıştır (Chowning, 2009). Sokratik diyalog olarak da bilinen sokrat semineri, Yunan filozof Sokrates’in (MÖ.470-399) öğrencileriyle yaptığı konuşmalara dayanmaktadır (Schneider, 2013).

Sokratik Teknik, MÖ 470 civarında yaşayan Atinalı filozof Sokrates'ten kaynaklanır. Sokrates bir heykeltıraşın ođlu olarak dűnyaya gelir ve kendisi de bir heykeltıraş olarak eğitilir. Ancak, asıl amacının aslında genç zihinleri şekillendirmek olduğunu fark etti (Knezic, vd., 2010). Ondan đrenenlerde sevgi, bağlılık ve takdir duygusu uyandırdı. đrencilerinden biri olan Ksenophon, onu şöyle tanımlar: "...Sokrates, kendisini onurlu ve mükemmel karakterli bir adam olarak ilişkilendirenlere örnek olmuştur" (Knezic, vd., 2010). Sokratesin amacı erdem, gűzellik, adalet, cesaret ve dostluk gibi geniş fikirleri, onların belirsizliklerini ve karmaşıklıklarını tartışarak tanımlamak olan sohbetlere dāhil etmeye çabalamıştır. Bűtűn bunlar daha sonra đrencisi Plato tarafından yazılan diyaloglarda yer aldı. Dolayısıyla Platon'un *Diyalogları*, Sokrates'in tekniği ve felsefesi için mevcut en iyi kaynaktır (Knox, 1998). Bu diyaloglardaki konumu bir öğrenciydi ve muhataplarını đretmen rolű oynamaya zorladı.

Sokratik teknikin ilginç bir tanımı Nicholas Schiller'e (Schiller, 2008), makalesinde Copleston'ın *Felsefe Tarihi'nden bahseder*. Orada teknik şöyle anlatılıyor: "...Buna göre sorular sormuş, konuşmanın çoğunu diğer adama bırakmış, ama konuşmanın gidişatını kendi kontrolűnde tutmuş ve böylece önerilen cesaret tanımının yetersizliğini ortaya ıkarımış olurdu. Diđer, yeni veya değiştirilmiş bir tanıma geri dönecek ve böylece sűre, nihai başarı olsun veya olmasın devam edecektir" (Schiller, 2008:3).

Sokratik Tekniğin detaylandırılması Chang, Lin, Chan'ın (1998) alışmasında bulunur. alışmalarında yazarlar, "Sokratik tekniğin öğrenme için uygulandığında birkaç kilit nokta olduğunu açıkladılar. İlk olarak, öğrenme hedefi

“Sorgulama”dır. Amacı, öğrencilerin orijinal argümanlarına tamamen karşı çıkmak değil, orijinal argümanlarını kısmen değiştirmektir. İkincisi, tekniği öğrenci ve öğretmen arasında bir diyalogdur. Öğretmenin rolü soru sormaktır ve öğrencinin rolü soruları cevaplarırken geçmiş deneyimlerini ve bilgilerini organize etmektir. Üçüncüsü, tekniği yalnızca öğretmen ve öğrenciler arasında etkileşimli bir diyalog içermekle kalmaz, aynı zamanda tümevarımlıdır. Öğretmen sürekli olarak öğrencileri yanlış akıl yürütmeye yönlendirir ve sonra sorunu açıklığa kavuşturmak için karşı örneği kullanır.

Sokrat Seminerin tek bir tanımı yoktur (Acım, 2018). Bir öğretim perspektifinden bakan Billings ve Roberts (2006) sokrat seminerini, katılımcı tartışma yoluyla fikirlerin anlaşılmasını, geliştirilmesini amaçlayan bir öğretim tekniği olduğunu açıklar. Soccio’ya (2015) göre sokrat semineri bir tartışmayı yönlendirmek için soruları kullanan diyalektik bir araştırma tekniğidir. Sokrat seminerinde öğrencilerin gerçek bilgiye tartışarak ve sorgulayarak ulaşması beklenilir (Spencer & Millson-Martula, 2009). Sokrat semineri gerçeği keşfetmek, doğrulanabilir fikirlerin doğası üzerine sistematik bir tartışmayı içerir (Spencer & Millson-Martula, 2009). Temel soruların cevapları üzerinde fikir birliğine varmayı amaçlayan fikirlerin toplu bir müzakeresi olduğunu ekler (Kessels, 2009). Sokrat semineri, öğrencilerin birçok olası cevabı tartışmaya teşvik edildiği bir metinden alınan fikirlere odaklanan sistematik bir sorgulama ve diyalog sürecidir (Lambright, 1995; Strong, 1996). Sokrat seminerinin temel amacı, öğrencilerin eleştirel düşünme ve okuma becerilerini geliştirmektir (Güçlü, 1996). Buna ek olarak gerçek bilgiye kendileri ulaştığı için öğrencilere

öğrenmeye yönelik motivasyonun artmasına katkı sunmaktadır.

Sokrat semineri ağır bir metnin incelenmesine dayanır. Dolayısıyla yorumlama ve tartışma olanakları sunan bir metin seçmek önemlidir. Anlamı oldukça açık olan basit bir metin seçerseniz öğrencilerin tartışacağı pek bir şey olmaz. Ayrıca seminer ortamını ve süresini önceden katılımcı sayısına göre düzenlemek çok önemlidir. Sokrat semineri için uygun süre 40-90 dakika arasında değişmektedir (Lambright, 1995; Strong, 1996). Ayrıca bu seminer için Lambright (1995), 12 veya daha az kişi olması gerektiğini ifade ederken Strong (1996), en iyi sonuçlar için 15 veya daha az kişinin gerekli olduğunu söylemiştir. Her ikisi de başarılı seminerler için maksimum kapasitenin 25 öğrenci olduğu konusunda fikir birliğine varmıştır (Lambright, 1995; Strong, 1996). Veri toplama için kullanılan Sokrat seminerleri sırasında tüm bu bileşenlerin sınıflarda gerçekleşmesini sağlamak için araştırmacı, uygulama yapan öğretmenlerle önceden bir araya gelecek ve sokrat seminerin bir parçası olmak için neleri içermesi gerektiğini tartışacaktır.

Sokratik teknikin temel özelliği, kelimenin geleneksel anlamıyla “öğretmek” olmamasıdır. Öğretmen bir gözlemcidir, bir yardımcıdır, bir muhataptır, bir rehberdir, fakat bilginin taşıyıcısı değildir. “İnkâr edilemez” gerçekler ve gerçekler ve ezbere dayalı dersler, diğer bir deyişle “öğrencilere rehberlik etme”, öğrenciler ve öğretmenler arasında paylaşılan diyaloglarla değiştirilir; burada her ikisi de diyalogu sorgulama yoluyla ilerletmekten sorumludur.

Sokratik tekniğin beş aşaması vardır:

1. Merak (cesaret nedir, erdem nedir vb. gibi sorular sorar);
2. Hipotez (mucizeye bir cevap, diyalogun bir hipotezi haline gelen soru hakkında fikrini veya iddiasını verir);
3. Çürütme ve çapraz sorgulama (Sokratik uygulamanın özü; hipotez sorgulanır ve hipotezi kanıtlamak veya onaylamamak için karşı örnek verilir);
4. Hipotezin kabulü/reddi (katılımcılar karşı örneği kabul eder veya reddeder);
5. Eylem (soruşturmanın bulgularına göre hareket ederek) (Boghossian, 2012).

Sokrates, her insanı kendi aklının ve devlet olmanın efendisi olarak yaratmayı amaçlamıştır. Kendi geliştirdiği akıl yürütme ile birlikte yalnızca bilen ve doğru anlayışın ikna, belagat ve diğer herhangi bir otoritenin saldırılarına karşı hayatta kalabileceğini ondan öğrenebiliriz. Bu, Sokrates'in öğrencileri olarak, uygun ve tekrarlanan sorgulama, gelişmiş öz düzenleme bilgisi ve kendi düşüncelerini düzenleme becerisi yoluyla eleştirel düşünmenin gelişimini etkileyebilir (Douglas, 2014). Öğretimde sokratik tekniği kullanarak, öğrencilere cevaplar yerine sorular vererek, basitçe öğrencilerin akıl yürütmelerini ve mevcut bilgi ve deneyimlerinin mantıksal ilişkilerini zorlarız. Eleştirel düşünme becerileri doğrudan öğretilemeyeceği için Sokratik teknikle devreye sokulabilir ve geliştirilebilir ve öğrenciler bu beceriyi geliştirmeye teşvik edilir (Lam, 2011).

Klasik ve Modern Sokratik teknik

Sokratik teknik iki ana kategoriye ayrılabilir. Maxwell (2013) onu tekniğin klasik ve modern versiyonu olarak ikiye ayırır. *Sokratik tekniğe giriş ve eleştirel dűřünme üzerindeki etkisi* makalesinde, klasik teriminin erken Sokrates'in diyaloglarına ve Platon'un diğer bazı diyaloglarına atıfta bulunduğunu açıklar. "Bu diyaloglarda Sokrates, adalet, kutsallık, dostluk veya erdem gibi en temel ilkeler hakkında bile bilgi sahibi olmadığını iddia eder" (Maxwell, 2013). Dolayısıyla bu diyalogların amacı sadece çok özel noktalara değinen kısa cevaplar almaktır. Amaç, daha ileri ve karmaşık konulara geşmek yerine, temel ilkelerin yeterli bir şekilde anlaşılmasını sağlamaktır.

Klasik tekniğin dezavantajı, bir konuşmada soruya tatmin edici bir cevap bulamamaktır. Bu stil, öncelikle tartışılacak terimlerin ve konuların tanımlanmasına yardımcı olur. Yargının ne olduğunu bilmeyen biri yargıyı sormanın bir anlamı yoktur. Sokratik tekniğin ilk tarzının amacı, insanları dűřünmeye ve artan anlayış yoluyla kendilerini geliştirmeye hazırlamaktır. Bu aşama, insanların önceki anlayışlarını bozar, daha önce bildiklerinden daha az emin olmalarını sağlar veya belirli bir konu hakkındaki cehaletlerinin bilincinde olmalarına yardımcı olarak, bilmediklerini bilmelerine yardımcı olur.

Bu tür sokratik teknik, yeni icat edildiği için değil, modern zamanlarda yaygın olarak kullanıldığı için modern olarak adlandırılmıştır. Platon diyaloglarından kaynaklanır ve kişiyi adım adım yönlendirmesi ve bilginin giderek daha fazla soruyla kazanılması bakımından klasik Sokratik teknikten farklıdır. Klasik stil sadece farklı konuları adlandırıyor veya

tanımlıyorsa, Modern teknik daha derine inerek bu konulara özgü bilgileri üreten bir tekniktir. İnsanlar kendi fikirlerini sorguluyor ve böylece eleştirel düşünmelerini geliştiriyorlar.

Modern Sokratik teknik, öğrencilerin cahil olmadıkları ve cevabı bildikleri bir durum yaratır. Sokratik tekniğin faydalarından biri, öğrenci ve öğretmeni, her ikisi de öğretme ve öğrenme sürecinde aktif katılımcılar oldukları için ders vererek elde edilemeyecek bir yakınlığa çekmesidir (Knox, 1998). Vurgu, kesin cevaplar bulmak değil, iyi biçimlendirilmiş sorular sormak ve araştırmaya devam etmektir.

Sokratik diyalog

Sokrates'in öğretilerinin bize aktarıldığı temel özellik, Platon gibi ilk öğrencilerinin yazılarında yürütülen diyaloglardır. Yukarıda bahsedildiği gibi, Platon'un *Diyaloglar*, Sokrates'in tekniği ve felsefesi için mevcut en iyi kaynaktır. Sokrates'in Atina'nın sıradan insanlarıyla yaptığı konuşmaları ve diyalogları yönetme konusundaki ana konsepti, eskiden de tanımladığı gibi bir *ebelik* işi yapmaktır. "Sokrates, tıpkı annesi gibi ebelik yaptığını iddia etti. Sadece annesi hamile kadınların bebek doğurmasına yardım ederken, müritlerinin bilgi vermesine yardımcı oldu. Bunu daha çok sorgulayarak yaptı: önce muhataplarını kendileriyle çelişmeye sürükleyerek ve böylece onları yanlış önyargılarından kurtararak ve ardından doğru bilgiyi vermelerine yardım ederek" (Knezic, vd., 2010). Bu nedenle sorgulamasının amacı, belirli soru türlerini bir tartışmaya uygulamaktır. Yollardan biri, inançlarla ilgili soruların çelişkileri ortaya çıkaracak şekilde sorulduğu bir çapraz sorgulama olan yanlışları ortaya koymaktır.

Knezic ve arkadaşları (2010), diyalogdaki grup altı ila on iki katılımcıdan oluşabilir. Katılımcıların kendi kapasitelerini ve yargılarını kullanmalarını sağlamak için kolaylaştırıcının rolü önemli değildir. Sadece mevcut soruya odaklanmayı sürdürebilir. Katılımcıların içgörülere ulaşmasına yardımcı olması ve önemli konuların ele alındığından emin olması onun için önemlidir. Grubun “birlikteliğini” korumak da son derece önemlidir.

Diyalog sırasında katılımcıları gözlemek de yetenekli olmaya değer. Bunun için bazı ilke ve teknikler, farklı sorular sormak, ifadeleriyle çelişkiye düştüklerinde karşı örnek sunmak, nihai hedef hakkında tahminlerde bulunmalarını istemek vb. olabilir (Chang vd., 1998). Sokratik diyalogdaki kritik görev “nasıl sorulur”dur. Sorular daha zor olmalı, öğrencilerin akıl yürütmelerini ve kavramlarını değerlendirmelerini sağlamalıdır (Chan vd., 1998). Sokrates diyaloglarıyla otorite merkezli eğitim modelinden insan merkezli eğitim modeline geçiş yapmış ve insanlığın büyük bir öğrenme kapasitesinin ve yaratıcılığının önemine güçlü bir vurgu yapmıştır. Sokrates’in kendisi yazmadı. Fikirleri çağdaşları Platon, Ksenophon ve Aristophanes tarafından kaydedilir. Platon’un Sokratik diyalogları, Sokrates ile belirli bir konu hakkında bilgi sahibi olduğunu iddia eden insanlar arasındaki bir dizi konuşmayı kaydeden bir literatür bütünüdür (Schiller, 2008).

Amaç (tartışmaya sahip olmanın) “kazanmak” ve başkalarını utandırmak değildir. Bize göre bir tartışma/diyalog yapmanın amacı doğruyu bulmak ya da en azından ufkunuzu genişletmektir. Büyük bir profesör tarafından doğru bir şekilde yapıldığında, *sokratik teknik* aslında canlı, ilgi çekici ve entelektüel bir sınıf atmosferi yaratabilir.

Sokratik Seminerler

Sokratik Seminerler (sokratik çember olarak da bilinir), bir metin merkezli ve Socrates'in soru sorma yoluyla öğretim tekniğini andırarak şekilde tasarlanmış keşif amaçlı entelektüel sohbetlerdir (Chorzempa & Lapidus, 2009). Sokrates'in soru sorma gücüne olan inancını somutlaştırdığı, bilgi yerine araştırmayı ödüllendirdiği ve tartışma yerine tartışmayı ödüllendirdiği için sokratik olarak adlandırılmıştır.

Sokratik Seminer, eğitim dünyasında derin anlayış ve eleştirel düşünmeyi teşvik eden yenilikçi bir pedagojik yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu metodoloji, sistematik soru-cevap tekniğini kullanarak, öğrencilerin metinlerdeki temel fikirleri, sorunları ve değerleri keşfetmelerini sağlar. Özellikle bilim eğitiminde, öğrencilerin analitik düşünme becerilerini geliştirmek ve bilimsel kavrayışlarını derinleştirmek amacıyla, çeşitli ülkelerin eğitim programlarında giderek daha fazla yer bulmaktadır. Felsefi diyaloglar aracılığıyla, öğrenciler bilimsel sorgulamanın temellerini kavrama ve sistematik düşünme yeteneklerini geliştirme fırsatı bulurlar. Bu yaklaşım, öğrencilerin bilime olan ilgilerini artırırken, aynı zamanda onların bilimsel düşünme ve problem çözme becerilerini de güçlendirir. Schjelderup'un (2009) çalışmalarında vurguladığı gibi, bu interaktif öğrenme süreci, öğrencilerin bilimsel konuları daha derinlemesine anlamalarını ve sorgulamalarını sağlayarak, modern eğitim sistemlerinde vazgeçilmez bir pedagojik araç haline gelmiştir.

Seminer tipik olarak aşağıdaki bileşenleri içerir: öğrencilerin önceden okuması gereken bir metin parçası ve iki eşmerkezli öğrenci çemberi: bir dış çember ve bir

iç çember. Bu nedenle etkinliğin planlanması önemlidir. Öğretmenler, öğrencilerin derse hazırlıklı geldiklerini varsayarak, önce metni öğrencilere tanıtarak ve ardından onları Sokratik seminer için hazırlıklarına dâhil ederek süreci kolaylaştırır (Chorzempa & Lapidus, 2009). Metni tekrar okuduktan sonra (birden fazla olabilir), sorularını sunmaları istenir. İç çember, metni sorgulama ve cevaplama eylemiyle keşfetmeye ve analiz etmeye odaklanır. Bu aşamada dış çember sessiz kalır. Dış çemberdeki öğrenciler, iç çemberin konuşmasını izleyen ve dinleyen bilimsel gözlemciler gibidir. Metin tamamen tartışıldığında ve iç çember konuşmayı bitirdiğinde, dış çember sadece danışma sırasında gerçekleşen diyalog hakkında geri bildirim sağlar. Bu süreç, iç çember öğrencilerinin bir sonraki toplantı için dış çembere gitmesi ve bunun tersi ile dönüşümlü olarak gerçekleşir. Bu sürecin uzunluğu, tartışma için kullanılan metne bağlı olarak değişir. Öğretmen bir toplantıda grupları değiştirmeye karar verebilir veya her bir ayrı toplantıda değişebilir. Bu aktivite ile en tipik sınıf aktiviteleri arasındaki en önemli fark, öğretmenin rolünü içerir. Sokratik çevrelerde öğrenciler tartışmayı ve sorgulamayı yönetirler. Öğretmenin rolü, tartışmanın belirli yönü ne olursa olsun tartışmanın ilerlemesini sağlamaktır.

Sokratik seminer genellikle tartışma liderinin, bir öğrencinin veya öğretmenin açık uçlu bir soru sormasıyla başlar. Tipik bir Sokratik seminer açılış istemi şudur: Sizce bu metin ne anlama geliyor? Öğrencilerin ısınması birkaç dakika sürebilir. Bazen öğretmenler, bazı öğrencilerin tartışmaya katıldığı ve sınıfın geri kalanının gözlemci olarak belirli işlere sahip olduğu bir akvaryum gibi (öğrencilerin bir tartışmada katılımcı ve dinleyici olma alıştırmalarına yardımcı olan bir teknik) Sokratik bir seminer düzenler.

Çember bu sayede öğrencilerin diyalog ve münazara arasındaki farkı öğrendiği entelektüel katılım, işbirliği ve sohbet ortamı sunar. Sokratik Çember bir tartışma değildir. Bu aktivitenin amacı, bir öğrencinin veya bir grubun “tartışmayı kazanması” için değil, katılımcıların anlam inşa etmek ve bir cevaba ulaşmak için birlikte çalışmasını sağlamaktır. Ancak asıl amaç, her öğrencinin tam katılımıdır. Bir öğrenci tartışmaya aktif olarak dâhil değilse, ortaklarının fikirlerini özetlemek ve not almakla meşguldür. Ayrıca derse hazırlıklı gelmeleri gerekmektedir.

Sokratik seminerlerin eğitimin iki geleneksel amacı arasındaki dengeyi sağladığı sonucuna varabiliriz: ortak değerlerin geliştirilmesi ve özgür araştırmanın değeri. Aktif öğrenme ve işbirliği sürecini sağlayan sokratik seminerler, özsaygıyı geliştirmeye ve eleştirel düşünmeyi geliştirmeye de yardımcı olur. Bunun yararı, öz-değer duygularının yeterlilik duygularına bağımsız olarak anlamı inşa etme ve düşünceli fikirlere ulaşma becerisine yol açmasıdır. Öğrenciler karar verdiklerinde, problem çözdüklerinde, kendi fikirlerini sunduklarında önemlilik duygusu kazanırlar.

Sokrates çemberi yaklaşımının sınıf ortamına yönelik son uygulamalarından biri, Alma Pirić tarafından Zenica Üniversitesi'nde yapılmıştır. *Öğrencileri Sokratik daire yaklaşımıyla sınıf tartışmalarına katılmaya motive etmek başlıklı* makalesinde, yaklaşımın uygulanmasının öğrencileri nasıl etkilediğini ve motive ettiğini açıkladı. Sınıf tartışmasında aktif bir katılımcı olmak için mümkün olduğunca çok öğrenciyi motive etmeye ve dahil etmeye çalışmayı üstlendi. Ona göre öğrenciler yeni teknikten çok memnundu ve derslere aktif olarak katılmaya devam etmek için istekliydiler (Pirić, 2014).

Zorluklar

Bu bölümde, Sokratik teknik yanlış anlamalarından kaynaklanabilecek yaygın bir dezavantaj üzerinde durmak istiyoruz. Genellikle bununla ilgili kavramlar, Sokratik teknik kullanıcısının kötü bir etkisi olarak şaşkınlık, aşağılama ve utançtır. Bu nedenle Boghossian (2012), *Sokratik Pedagoji: Şaşkınlık, aşağılama, utanç ve kırık yumurta* adlı makalesinde , daha önce bahsedilen iddiayı destekleyen yazarların bir listesini getirir. Onların iddiası, Tekninin olağan araçları veya silahının mantığın değil, utancın olduğu ve Sokrates’in kafa karışıklığına neden olmaya çalıştığıdır.

Sokratik tekniğe karşı olanlar, onu kullanan öğretmenlerin, öğrencilerin kusurlu cevaplarını eleştirmek için hata yapmalarını beklediklerini, onları kamuoyunda aşağılanmaya, aşağılanmaya ve alaya maruz bıraktıklarını iddia ederler. Bu iddiaları reddetmek için, aşağılanma, utanç ve diğer tüm olumsuz duyguların nedeninin Teknikten değil, bilgi eksikliğinden kaynaklandığını basitçe belirtmek önemlidir. Tekniğin amacı, öğretmek, daha önce bilinmeyen herhangi bir şeyi bilinir kılmak ve yanlışlıkla eksik öğrenilen gerçekleri ve inançları yeniden düzenlemek ve yeniden inşa etmektir. Sokratik tekniğin soruları kışkırtıcı olabilir, ancak kafa karışıklığına neden olmak değil, insanların bilgilerindeki eksiklikleri fark etmelerine yardımcı olmaktır (Boghossian, 2012). Teknik, katılımcılar “provokatörler” tarafından verilen karşı örnekleri düşünürlerse en iyi sonucu verir.

Öğretmenlerin kullandığı tavırlar “Bunun doğru olduğunu düşünmüyorum” veya “Haklı olduğundan emin misin” ve “Sen kendini çok zeki sanıyorsun değil mi” gibi tavırlar olumsuz sonuçlara yol açacaktır.

Utanma ve utanç duyguları öğrencinin söylemine getirdiği psikolojik etkenlerdir. Bu sayede, yanlış anlamalarını düzeltmeye çalışan öğretmen yüzünden kendini aptal veya kafası karışmış hissedebilir.

Sokrates, köle bir çocuğun bile karmaşık matematiksel problemlerle uğraşabileceğini ve kendisinden daha deneyimli biriyle incelemedikçe hiç kimsenin iddialarında tamamen haklı olduğundan emin olamayacağını gösterdi. Bazen beceriksiz, beceriksiz olduğunu bilmez (Schiller, 2008).

Sokrates ve yaşam boyu öğrenme

Sokrates'in hikâyesiyle ilgili olarak, Sokrates felsefesi olarak etiketlenebilecek bir şey varsa, bu onun sürekli öğrenme ve eğitim için gücü olmaması gereken bir şeydir. Sokrates, insanın evrendeki tek kusurlu varlık olduğunu ve mükemmelliğe doğru gelişme eğilimi ve yeteneği olduğunu iddia etmiştir (Demirci, 2012). Yaşam boyu öğrenme, insanların bir bütünlük ve kendini gerçekleştirme düzeyine ulaşmalarına yardımcı olur. Sinanovic ve Beciroviç (2016), *The Determinants of Lifelong Learning* adlı makalelerinde, Delors'un gelecek için eğitimin dört temel direğine dayanarak, yaşam boyu öğrenmeyi “esnek, çeşitli ve farklı zamanlarda ve farklı yerlerde mevcut olan öğrenme” olarak tanımlamaktadır. Tanım, olduğu gibi sokratik tekniğe tamamen uyar; esnek öğrenme durumu, çeşitli öğrenciler ve konular ve herhangi bir yer veya zamanda.

Sokrates'in tekniğinin özünü açıklarken, öğrenme ve bilginin temel amaçlarından daha önce bahsetmiştik. Yaşam boyu öğrenme, saf bilgi arayışı gerçeğe ulaşma eğilimindedir ve tüm entelektüel sorgulamaların amacı sadece rakibi

kazanmak değil, gerçeğe ulaşmaktır. Daha sonra, bu amaçtan sonra diğer tđm amaçlar yerine getirilecektir. Siyaset uzmanı olmak istiyorsak ve erdem, adalet ve bilgeliğin ne olduğu sorularına doğru cevap verirsek, rakibimizi de kazanırız. Yetişkinlik yıllarını sokakta geçirerek, “Erdem nedir” gibi yaşamın temel sorularını tartişarak ve yanıtlayarak, Sokrates, bir kişinin sahip olması gereken temel bir bilgi kalıbı oluşturmuştur. Bu sorulara doğru cevap vererek, kişi kendini daha sonraki yaşam öğrenmeye hazırlayacaktır. Erdem nedir sorusuna Sokrates, erdemın bilgini kendisi olduğu, kişinin bilgisine göre hareket ettiği şeklinde cevap verir. Yani neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilirse, doğru işler yapacak ve erdemli olacaktır çđnkđ kimse isteyerek kötđlđk yapmaz, yanlış işler cehaletten gelir. Yaşam boyu öğrenme, uygun şekilde edinildiğinde sadece bireye değil, kurumlara veya topluma da fayda sağlar. Bu, reform ve uyum sağlamanın bir yoludur ve farklı beceri ve bilgilerdeki hızlı değişimlerin olduğu bu zamanda bir gereklilik aracı haline gelir.

Burada daha ilginç bulduğumuz şey, yaşam boyu öğrenmenin, bir kişinin kendi hayatının efendisi olmasını ve her tđrlđ tabiiyetten kaçınmasını sağlamasıdır. Günümüz yaşamında, kendimizi geliştirmek için tđm olanaklara sahip olmamıza ve kendi kurallarımızı dayatmamıza rağmen, “evet patron”, “tamam efendim” gibi ifadeleri bilinçsizce edinme durumundayız (Tđle, 2013). Dolayısıyla “Kendini bil” ilkesi Sokrates’in felsefesinin temel ilkesidir (Demirci, 2012). Sokrates’in kaygısı bir ruhtu. Onun için eğitim, öğretmek değil, öğrenmektir. Dinleyicilerini öğrenmenin eksik olduğuna ve sorgulanmayan hayatın yaşamaya değmediğine ikna etmeye çalıştı. İnsan gelişimi ve öğrenme, yaşamın son anına kadar devam eden kesintisiz bir süreçtir. Bu bağlamda Sokrates, ‘yaşam boyu öğrenmenin babası’ olarak anılmayı

fazlasıyla hak etmektedir. Onun entelektüel mirası, sürekli sorgulama, öğrenme tutkusu ve bilgelik arayışıyla karakterize edilmiştir.

Mevcut eğitim için bir Tekniğin pratik çıkarımları

İnsanlık tarihinde, tüm nesiller boyunca mükemmel düşünürler yetiştirmek, bugün olduğundan daha önemli olmamıştı. Eski zamanlara dayanmasına rağmen, Sokratik tekniğin güzelliği, onu daha fazla ders zamanı ayırmadan mevcut müfredata dahil edebilenizdir. Gözden geçirilmiş ve geliştirilmiş eğitim teknik ve prosedürlerine ihtiyaç duyulurken sokratik teknikten üst düzey düşünme becerilerini geliştirecek ve öğrencilerin zihinsel ve öğrenme alışkanlıklarını dönüştürecek şekilde yararlanabiliriz. Yarar, Teknik tarafından teşvik edilen öğrenme yöneliminden de canlı bir şekilde görülmektedir. Öğrenme odaklı öğrenenler için temel kaygıları yeteneklerini geliştirmektir (Lam, 2011). Bu nedenle, bireysel yeteneğin başarıyı belirlediğine inanan ve performanslarının nasıl değerlendirileceği ile ilgilenen performans odaklı öğrencilere göre sokratik öğrenmeye katılma olasılıkları daha yüksektir.

Teknik, öğrencilerin kendi kendilerini izlemelerine ve üstbilişsel faaliyetlerde bulunmalarına, zaman zaman devam eden düşünme süreçlerinin “dışarı çıkmalarına” ve ilerlemeyi farklı perspektiflerden görmelerine yardımcı olur. Bu, öğrencilere öğrenme sürecinde nerede olduklarını daha iyi anlamalarını sağlar.

Neden Sokratik Semineri Kullanmalı?

Düşünceli diyalog, sadece dil eğitiminin bir parçası olarak değil, öğrencilerin düşünme, anlama ve bilgilerini

geliştirmek için tüm okul derslerinde kullanılabilir (Pihlgren, 2010). Diyalog, katılımcılara farklı konulardaki ana fikirler hakkında daha derin bir kavrayış ve aynı zamanda bu fikirleri araştırma ve fikirlere değer verme fırsatı verecektir. Metin ve tartışma, katılımcılara dikkate almaları ve değer vermeleri gereken ahlaki ve etik ikilemler de sunabilir. Böylece, düşünceli diyaloglar, öğretilmesi ve öğrenilmesi gereken bir kurallar dizisi olarak değil, analiz etme ve bir duruş sergileme pratiği olarak toplumun temel değerleriyle çalışırken de güçlü bir teknik sunacaktır (Pihlgren, 2014).

Sokrat seminerizerine yapılan araştırmalar, Sokrat seminerinin akademik performansı (Griswold vd., 2017; Smith vd., 2009) stbilişsel ve eleştirel düşünme becerilerini desteklemek için etkili bir ğretim tekniği olduğunu göstermiştir (Oyler & Romanelli, 2014). Bu başlıkta sokrat semineri bir ğretim tekniği olarak kullanılma nedenlerini incelenecektir. Sokrat seminerinin ilk olarak akademik performansa etkisine ardında stbilişsel ve eleştirel düşünme becerilerine etkisine yer verilecektir.

Akademik Performansa Etkisi

Sokrat semineri, öğrencilerin bilimsel kavram (Griswold vd., 2017), dil ve sanat standartlarını (Schmoker, 2012) karşılamalarına yardımcı olabilir. İstenilen ğrenci performansını elde etmek için eğitmenlerin Sokrat semineri materyalini (metinler, vakalar) standart testlere ve ulusal standartlara göre doğru şekilde hazırlaması önem arz etmektedir (Billings & Roberts, 2006).

Sokrat semineri ile ilgili yapılan araştırmalara göre, öğrencilerin kavramsal anlamalarını ve veri söylemlerini

destekleyebilecek güçlü bir öğretim tekniği olduğunu tespit edilmiştir (Griswold vd., 2017). Bir vaka araştırmasında (Griswold vd., 2017), Sokrat seminer öğretim tekniğini kullanarak grafikleri, tabloları ve diyagramları yorumlamanın, öğrenci performansını ve başarısını artırdığını ayrıca öğretim tekniğine yönelik öğretmen ilgisini iyileştirdiği saptanmıştır. Öğrenciler vaka çalışmalarında, diyabet vakalarını üç koşulda (plasebo ve yaşam tarzı) gösteren “Diyabet Önleme Programı”ndan alınan verileri incelediler. Öğrenciler, basitten (Veriler neyi gösteriyor?) yorumlayıcıya (Veriler ne anlama geliyor?) ve değerlendiriciye (Bu sizin için nasıl geçerli olabilir?) sorularını tartıştılar. Grup tartışmaları yoluyla öğrenciler, verileri ve bir şekli nasıl okuyacakları hakkında sahip oldukları yanlış anlamaları keşfettiler (Griswold vd., 2017). Örneğin öğrenciler, y ve x eksenini doğru okumadıklarını fark etmişler ve hatayı düzeltebilmişlerdir (Griswold vd., 2017). Öğrenci çıktıkları, sokrat semineri kullanılarak öğretime yönelik öğretmen ilgisine dayalı olarak ölçülmüştür. Genel olarak sonuçlar, sokrat semineri tekniğinde sorgulamanın rolünün öğrencilerin temel kavramları sezgisel olarak öğrenmelerini sağladığını göstermiştir.

Akademik performansın iyileştirilmesi kolej düzeyinde de gerçekleşir. Sokrat seminerinde akran tartışmasının lisans öğrencileri için sınıf içi soruların anlaşılmasını geliştirdiği tespit edilmiştir (Smith ve diğerleri, 2009). Paylaşılan sorgulama ve tartışmanın daha fazla öğrenen anlayışı oluşturduğunu öne sürmüştür (Chowning, 2009). Bir vaka çalışmasında (Smith vd., 2009) öğrencilerin akranlarıyla tartıştıktan sonra, tartışma yapmadıkları zamana kıyasla doğru cevapların yüzdesinin arttığını bulmuştur. Ayrıca tartışma gruplarındaki öğrencilerin hiçbiri doğru cevabı

bilmediğinde bile bilimsel konularanlama düzeylerinin geliştiği bulunmuştur (Smith vd., 2009). Eğitmenler, akran tartişmasını teşvik edebilir ve ardından Sokrat bir seminer formatı elde etmeyi hedefleyen grup tartişmalarına kademeli olarak geçebilir. Bir başka başarılı  rnek, Sokrat Semineri  ğretim tekniğine maruz kalan lisans  ğrencilerinin, sınıf sıralaması ve akademik tanınmalar. Örneğin bir Sokrat semineri kursuna katılan öğrencilerin %94'ünün onur derecesi aldığını da buldular.

Eleştirel Düşünme ve  stbilişsel Becerileri Geliştirmeye Etkisi

Garrison ve arkadaşları (2011) eleştirel düşünmeyi, hem bir süreç hem de bir sonuolarak tanımlar. Sonuç olarak, öğrencilerin eleştirel düşünmesinin bireysel ödevler yoluyla dolaylı olarak değerlendirildiğini açıkladılar. Bir süreç olarak eleştirel düşünme, yaratıcılık ve problem çözme gibi becerileri gerektiren s ylen ve yansıtma yoluyla desteklenir (Garrison vd., 2011). Sokrat bir bakış açısıyla eleştirel düşünme, ‐açıklık, mantıksal tutarlılık ve öz düzenleme gerektiren bilgilerin uygulanması ve analizi‐ olarak tanımlanır (Oyler & Romanelli, 2014:1). Garnizon ve arkadaşları (2011), eleştirel düşünme sürecini pratik sorgulama modeli (PIM) aracılığıyla açıklar. PIM'in dört aşaması vardır: tetikleyici olaylar, keşif, entegrasyon ve  z n rl k. Aşamalı olmasına rağmen bu aşamalar hiyerarşik değildir. Sürece, sorular gibi tetikleyici olaylar ortaya koyarak başlanır. Öğrenciler bu sorularla ilgili gerçekleri ve fikirleri keşfederler ve sonra bunları yansıtma yoluyla b t nleştirirler ve son olarak öğrenciler kendi çözümlerini test ederek veya savunarak soruları  zerler.

PIM aracılığıyla eleştirel düşünmenin nasıl gerçekleştiğini anlamak için literatürden örnekler kullanılabilir. Oyer & Romanelli'e (2014) göre hazır bilginin (yani internetin) öğrencilerin ezbere dayalı bilgiyi hemen almasına olanak tanıdığını açıklamaktadır. Bu öğrencilerin PIM'in keşif aşamasında oldukları söylenebilir. Oyer & Romanelli'e (2014) göre arşivlenmiş bilgilere hızlı erişimin, öğrencilerin gerçeklerin boş tekrarıdan kaçınmaları ve ilgili önceki bilgileri yeni güncel olaylarla ilişkilendirebilmeleri için eleştirel düşünmeyi gerekli kıldığını ileri sürmektedir (Oyer & Romanelli, 2014). Bu öğrenciler, fikirler ve gerçek dünya arasında bağlantıların kurulduğu PIM'in entegrasyon aşamasına ulaşırlar. Sokrat semineri kullanıldığında, öğrenenlerden çıkarımlar yaparak akıl yürütmeleri, çatışmaları çözmeleri, kötü yapılandırılmış problemleri çözmeleri ve argümanları desteklemek için kanıtları kullanması beklenmektedir (Shomoker, 2012). Öğrenciler bu tür görevlerle meşgul olduklarında PIM'in çözüm aşamasındadırlar.

Eleştirel düşünmenin bir başka örneği, akademik programlarını oluşturmak için Sokrat seminerleri model olarak kullanan Arizona'daki Tempe Hazırlık Akademisi'dir. Tempe'de öğrenciler, edebi ve tarihi şaheserler hakkında hazırlanmış soruları yanıtladıkları günlük sokrat seminerler düzenler. Bunun da ötesinde öğrenciler tartışılan okumalardan önceki konular hakkında akıl yürütmelerini savundukları aylık makaleler sunarlar (Schmoker, 2012). Tempe'deki öğrenciler, mevcut sorunları çözmek için çözümler sunmaya götüren çağdaş ve tarihi sorunları incelerken argümanlarını ve yorumlarını savunmalıdır (Veenstra, 2019). Ayrıca, Sokratik semineri kullanırken

bireyler, gerçek anlayıřı bulmak için dūřuncelerini dūzenlemeyi öğrenirler.

Jensen (2015) bir mūdahale çalıřmasında, dört hafta boyunca haftada ū gūn Sokrat Semineri uyguladıktan sonra öğrencilerin eleřtirel dūřünme becerilerini incelemiřtir. Sonuçlar, İngiliz Dili ğrenenlerin eleřtirel dūřünme becerilerinde bir artıř olduđunu göstermiřtir. Jense (2015), Facione ve Facione (1994) tarafından hazırlanan “Bütünsel Eleřtirel Dūřünme Puanlama Dereceli Tablosunu” kullanarak eleřtirel dūřünmeyi ölçmüřtür. Sokrat seminerlerde eleřtirel dūřünme ve problem çözme stratejilerini geliřtiren halkla iliřkiler bölümlerindeki üniversite öğrencileri ile ders temelli bir kursta olanların aksine benzer sonuçlar bulunmuřtur (Parkinson & Ekachai, 2002).

Sokrat Semineri Nasıl Kullanılır

Sokrat Seminer öncelikle öğrencilerin vakaları, makaleleri, metinleri veya olayları kendi bağlamalarında veya mesleklerinde okumalarını gerektirir (Parkinson & Ekachai, 2002). İkincisi, materyale aşına olan eğitmen, öğrencilere bir tartışmada rehberlik eder. Seminerin ön koşulu olarak, öğrencilerin önceden tanımlanmış materyali (yani atanan metin, makale veya vaka) hazırlamış olmaları gerekir. Sokrat seminer, bu şekilde öğrenenleri bir problemin altında yatan ilkeleri keşfetmeye ve onu değerlendirmeye yönlendirme amacına ulaşabilir (Parkinson & Ekachai, 2002). Tartışma metnin yüzeysel yönlerinden kaçınır ve öğrencileri karmaşık konular hakkında derin dūřünmeye yönlendirir. Eđitmenlerin tartışmayı hedefte tutmaları ve doğru yönde hareket etmeleri çok önemlidir.

Sokrat seminerinde, katılımcılar belirli bir metindeki fikirleri, sorunları ve değerleri keşfedip değerlendirirken aktif öğrenmeyi de teşvik eder (Balch, 2020). İyi bir seminer dört bağımsız unsurdan oluşur:

- (1) ele alınan metin,
- (2) sorulan sorular,
- (3) eğitmen ve
- (4) katılımcılar.

Bu öğelerin her birine daha yakından bakmak, Sokrat bir Seminerin benzersiz karakterini açıklamaya yardımcı olacaktır.

1. Metin

Sokrat seminer metinleri, fikirler, sorunlar ve değerler açısından zenginlikleri ve düşünceli diyalogu teşvik etme yetenekleri nedeniyle seçilir. Bir seminer metni; edebiyat, tarih, bilim, matematik, sağlık ve felsefe alanlarındaki okumalardan, sanat veya müzik eserlerinden alınabilir. İyi bir metin; katılımcıların kafasında doğru ya da yanlış cevabı olmayan önemli soruları gündeme getirir. Metin alanının diğer nitelikleri; seminer katılımcısıyla ilgili ve elbette temelde belirsiz olan karmaşıklık ve zorluk sunar (Paideia, 2015). Başarılı bir Sokrat semineri sonunda katılımcılar genellikle yanlarında getirdiklerinden daha fazla soru ile ayrılırlar.

2. Soru

Sokrat semineri, birden fazla bakış açısına sahip bir soruyla açılır. Doğru bir cevabı yoksun olan sorgulayıcının

gerçek bir merakını yansıtır. Her sorunun farklı bir amacı vardır. Soruları açmanın amacı, tüm katılımcıları metnin ana fikirlerini belirlemeye dâhil etmektir. Temel soruların amacı; katılımcıların seminer metnini analiz etmelerini ve bu konudaki fikirlerini geliştirmelerini sağlamaktır. Ardından soruları kapatmanın amacı; katılımcıların fikirlerini ve değerlerini metinden, gerçek dünyadaki uygulamalarda dikkate almalarıdır.

3. Eğitmen

Tanımlarda açıkça belirtilmemesine rağmen bu öğretim tekniğinin hayati bir unsuru eğitmandir. Stoddard ve O'Dell'e (2016) göre sokrat seminerinde eğitmenin rolü öğrencilere cevap vermek değil, bilginin inşasında öğrencilere eşlik etmek olan bir rehber haline geldiğini açıklığa kavuşturmaktır. Bu tür bilgi inşası, öğretimler öğrencilerin problemlerle yüzleşen kışkırtıcı sorular sorduğunda gerçekleşir. Zorlayıcı sorular, öğrencilerin üst düzey düşünme süreçleri aracılığıyla yanıtları yansıtmasını ve sonuç çıkarmasını sağlamayı amaçlar (Stoddard & O'Dell, 2016). Böylece bir sınıf, tüm bilgilerin sağlayıcısı (örneğin, dersler) olarak öğretim geleneksel fikrinden uzaklaştığında ve öğrenenler kendi öğrenmeleri üzerinde yetki sahibi olduğu bir seminer ortamı oluşmaktadır (Reich, 2003). Sokrat seminerinin amacı, “belirli bir metindeki fikirler ve değerler hakkında daha derin bir anlayış” elde etmek (Chowing, 2009:38) ve öğrencilerin bağımsız olarak düşündükleri ve sorular formüle ettikleri titiz bir entelektüel aktiviteyi beslemektir (Acım, 2018). Sokrat seminerinde yaygın bir uygulama, bir metin, vaka veya işbirlikçi bir tartışma tarafından ortaya atılan fikirleri ve kavramları tartışmaktır (Billings & Roberts, 2006). Eğitmen metni çeşitli yorumları tahmin

edecek kadar iyi bilmesi ve her birinde önemli olasılıkları fark etmesi gerekir. Lider ayrıca katılımcıların anlayışlarının gelişmesine izin verecek kadar sabırlı olmalı ve katılımcıların geleneksel olmayan içgörülerini ve beklenmedik yorumları keşfetmelerine yardımcı olmaya istekli olmalıdır. Eğer açılış sorusu hem lideri hem de katılımcıları gerçekten ilgilendiren bir soruysa, lider ve katılımcının bu ikili rolünü varsaymak daha kolaydır.

4. Katılımcılar

Sokratik seminerde katılımcılar, seminerin kalitesinin sorumluluğunu eğitmenle paylaşırlar. Katılımcılar metni önceden yakından incelediklerinde, aktif olarak dinlediğinde, fikirlerini ve diğerlerinin sorularını paylaştığında ve fikirlerini desteklemek için metinde kanıt aradığında iyi bir seminer gerçekleşir. Katılımcılar; seminere katılarak ve sonrasında yansıtarak iyi seminer davranışları kazanırlar. Her seminerden sonra, eğitmen ve katılımcılar deneyimi tartışır ve bir sonraki semineri iyileştirmenin yollarını belirler. Her yeni seminerden önce eğitmen ayrıca okuma, düşünme ve tartışmayı geliştiren belirli zihin alışkanlıklarında koçluk ve uygulama sunar. Sonunda katılımcılar liderin doğru cevaplar aramadığını, onları sesli düşünmeye ve açık bir şekilde fikir alışverişinde bulunmaya teşvik ettiğini anladıklarında, ortak sorgulama yoluyla önemli konuları keşfetme heyecanını keşfederler. Bu heyecan; fikirleri titiz ve düşünceli bir şekilde incelemeye istekli katılımcılar yaratır.

Sokrat Seminerin Aşamaları

Billings ve Roberts'e (2006) göre bir sokrat seminerinin öğretim döngüsünü üç aşamada tanımlar: planlama,

uygulama ve değerlendirme. Bu aşamaları bir akademik yıl boyunca Sokrat semineri uygulayan bir öğretmenin deneyimlerinden yola çıkarak anlatmışlardır. Aşamaların adları, diğer herhangi bir öğretim tekniğine benzer; Sokrat seminerde önemli bir fark yaratan eğitmenin rolüdür.

Planlama

Planlama, herhangi bir öğretim tekniğinde olduğu gibi başarının anahtarıdır. Ancak; bir Sokrat seminer için planlama iki bileşen içerir: 1. Eğitmen hazırlığı (yani, metin/vaka/olay seğme ve soru hazırlama) ve 2. Öğrenci hazırlığından (seminer öncesi bireysel etkinlikler). Eğitmen, hazırlama bileşeni kasıtlı olarak müfredata dayalıdır. Bu nedenle öğretim materyalinin seğiminde (yani tartışılacak metin, vaka veya olay), sınıfın düzeyi için uygun olmasına dikkat edilmelidir. Öğrenci seviyesine göre planlama, öğrencilerin eleştirel düşünme ve üstbilişsel becerileri geliştirmenin yanı sıra başarı beklentilerini de karşılamasını garanti eder. Üsteliköğrenci hazırlama bileşeni, Sokrat seminerin gelişimi için çok önemli olan becerileri geliştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin verimli tartışmalara katılmak için işbirlikçi ve saygı çerçevesindedavranmaları gerekir. Seminer öncesi etkinlikler, çekingen öğrencilerin konuşmalarına ve enerjik öğrencilerin aktif olarak dinlemelerine izin veren işbirlikçi değerleri teşvik etmelidir. Öğrenci hazırlığını geliştirmenin üç yolu vardır: Net tartışma kuralları oluşturmak, öğrencilerden tartışma için kişisel hedefler belirlemelerini istemek (konuşma süresi) ve öz ve akran değerlendirmesi isteme biçimde ifade edilir.Eğitmen hazırlığı ve öğrenci hazırlığı arasında iyi bir denge, Sokrat seminerde hem akademik hedeflerin hem de sosyo-duygusal hedeflerin gerçekleşmesinde önemli bir tekniktir.

Uygulama

Eğitmenler, Sokrat seminerlerin entelektüel ve işbirlikçi amacını farkında olmalıdır. Dolayısıyla öğrenme deneyimi sırasında formüle edilen sorular güncel, ilgi çekici ve sosyal etkileşimi teşvik etmeyi amaçlamalıdır. Sonuç olarak, tamamen sosyal sorular veya tek bir doğru cevabı olan sorular Sokrat seminerin amacından sapmasına neden olur. Akıcı bir tartışmaya ulaşmak için eğitmenler birden fazla cevabın var olduğunu vurgulamalıdır. Ayrıca birden fazla doğru yanıtı teşvik etmek, öğrencilerin saygılı bir ortamda akranlarıyla fikirleriyle yüzleşmesine ve tartışmasına olanak tanır. Bu şekilde, öğrenciler fikirleri karşılaştırmaya ve karşılaştırmaya teşvik edilir. Sonunda öğrenciler; birbirlerinin fikirlerini geliştirecek ve sunulan problemlere toplu bir çözüm bulmaya çalışacaklardır.

Sokrat Seminerirehberlik etmek, gelişmiş not alma ve aktif dinleme becerileri gerektirir. Billings ve Roberts'e (2006) göre not alma sürecini desteklemek için eğitmenlerin öğrencilerini bir grafik çizelgede haritalandırmalarını önermektedirler. Öğrenciler konuşurken eğitmenler baskın öğrencilerin kim olduğunu, hangi tartışmaların yapıldığını ve hangi öğrenci etkileşimlerinin en baskın olduğunu hızlı bir şekilde bulabilir. Bu notlar, eğitmenlerin fikirlerinden ziyade öğrenciler hakkında argümanlarına dayalı olarak karar vermede önemlidir.

Değerlendirme

Billings ve Roberts'e (2006) göre sokrat semineri kullandıktan sonra öz ve akran değerlendirmenin kullanılmasını önermektedir. Her iki değerlendirme türü

de öğrencilerin öğrenme deneyimlerini sahiplenmelerini ve davranışlarını düzenlemelerini gerektirir. Örneğin Billings ve Robert'ın rapor verdiği eğitimci Murray, öğrencilere akran ve öz değerlendirme yaparken notlarını verir. Ayrıca öğrencilerin planlama aşamasında belirledikleri kişisel hedeflerini yansıtılmalarını ve bu hedeflere ulaşım ulaşmadıklarını sormalarını ister. Öğrencilerin kişisel hedeflerini, eğitimcilerin etkileşim haritasını ve öğrencilerin açıklamalarını kullanmak, Sokrat seminer katılımcılarının performanslarına ilişkin veriye dayalı değerlendirmeler yapmalarına olanak tanır. Değerlendirme sadece öğrenciler arasında gerçekleşmez aynı zamanda eğitimci, semineri kolaylaştırma ve genel öğrenme deneyimini geliştirmeye devam etmek için notlarını kullanmaya teşvik edilir. Eğitimci, bütünsel eleştirel düşünme dereceli puanlama anahtarlarını kullanarak değerlendirmelerini destekleyebilirler (Facione & Facione, 1994). Eğitimci, eleştirel düşünme özelliklerini göstermelerine bağlı olarak öğrencilere birden dörde kadar puan atayabilir. En yüksek puanın açıklaması “Önemli alternatif bakış açılarını düşünceli bir şekilde analiz eder ve değerlendirir.” şeklindedir. Düşük eleştirel düşünmenin tanımlayıcıları, “önyargılı yorumlar sunar” ve “sonuçları veya prosedürleri haklı çıkarmaz veya nedenleri açıklamaz” şeklindedir.

Modern toplumların “bilgi çağı” olarak nitelendirilen günümüz döneminde, bilgi teknolojilerinin hızlı gelişimi ve yaygınlaşması neticesinde, bireyler sürekli bir enformasyon akışına maruz kalmaktadır. Multimedya platformları, geleneksel ve dijital medya kaynakları (televizyon, basılı yayınlar, sosyal medya platformları ve reklam mecraları) aracılığıyla gerçekleşen bu yoğun bilgi bombardımanı, bireylerin entelektüel filtreleme mekanizmalarının

işlevsizleşmesine ve pasif bilgi alıcıları konumuna düşmelerine neden olabilmektedir.

Eğitim profesyonelleri olarak, öğrencilerimizin bu yoğun bilgi akışı karşısında seçici ve analitik bir tutum geliştirmelerini sağlamak temel sorumluluklarımız arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılması ve geliştirilmesi, eğitim sürecinin vazgeçilmez bir bileşeni olarak değerlendirilmektedir. Öğrencilerin düşünme süreçlerini aktif ve sistematik bir şekilde yapılandırmaları, onların bilgi çağının getirdiği zorluklarla başa çıkabilmelerinde kritik bir rol oynamaktadır. 21. yüzyıl eğitim paradigmasında, öğrencilerin “Dört C” (Four Cs) olarak kavramsallaştırılan temel yetkinliklere - eleştirel düşünme (Critical thinking), iletişim (Communication), işbirliği (Collaboration) ve yaratıcılık (Creativity) - hâkimiyet göstermeleri elzem görülmektedir. Bu yetkinlikler bütünü, öğrencilerin yaşama etkin katılımlarını sağlamakta, optimal yaşam kalitesine erişimlerini desteklemekte, toplumsal katkı potansiyellerini artırmakta ve bireysel tatmin düzeylerini maksimize etmeyi hedeflemektedir (Balch, 2020). Bu becerilerin sistematik bir şekilde geliştirilmesi, modern eğitim sistemlerinin temel hedefleri arasında yer almakta ve öğrencilerin gelecekteki başarılarının anahtarı olarak görülmektedir.

Ama onlara düşünmeyi öğretmek nasıl olacak? Bazı insanlar, yanlış bir şekilde, bazı öğrencilerin eleştirel düşünmede diğerlerinden daha iyi olacağını varsayar. Aslında eleştirel düşünme, öğrencilerin okulda öğrenebileceği ve tüm öğrencilerin öğrenebileceği bir beceridir. Bu kesinlikle anlık bir işlem değildir. Sınıfta öğretme ve öğrenme sürecinde

öğretmen ve öğrenciler iş birliği içerisinde yapmalıdır. Bu sürece yardımcı olabilecek bir etkinlik Sokrat seminerlerdir.

Sokrat seminerin amacı; bir metindeki fikir ve değerler hakkında daha derin bir anlayışa ulaşmaktır. Seminerde katılımcılar belirli bir içerikle ilgili konuları ve ilkeleri sistematik olarak sorgulamakta ve incelemekte ve farklı bakış açılarını dile getirmektedir. Grup sohbeti, katılımcılara disiplinli analiz, yorumlama, dinleme ve katılım yoluyla anlam oluşturma konusunda yardımcı olur.

Sokratik bir seminerde katılımcılar tartışmanın kalitesi için sorumluluk yükünü taşırlar. Katılımcılar metni önceden yakından incelediğinde, aktif olarak dinlediğinde, başkalarının fikirlerine ve sorularına yanıt olarak fikirlerini ve sorularını paylaştığında ve fikirlerini desteklemek için metinde kanıt aradığında verimli tartışmalar ortaya çıkar. Sokratik tartışma verilen cevabın doğruluğuyla ilgili değildir. Öğrenciler, fikirleri titiz, düşünceli bir şekilde incelerken yüksek sesle düşünmeye ve açık fikir olmalarına teşvik edilir. Son olarak: Bu süreç; sadece öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini değil, aynı zamanda iletişim, işbirliği ve yaratıcılıklarını da geliştirecektir.

Eğitim-öğretim sürecinin etkin bir şekilde tasarlanması ve uygulanması, öğrencilerin kavramsal gelişimlerinin sistematik olarak desteklenmesini gerektirir. Pedagojik yaklaşımların belirlenmesinde, öğrencilerin mevcut bilişsel yapıları ile hedeflenen öğrenme çıktıları arasında anlamlı bir köprü kurulması esastır. Bu bağlamda, öğretim stratejilerinin seçimi ve uygulanması sürecinde, öğrencilerin ön bilgileri ile öğretim metodolojisi arasındaki uyumun gözetilmesi kritik bir öneme sahiptir. Öğrenme sürecinin

niteliksel değerlendirmesi kapsamında, öğrencilerin kavramsal edinim süreçlerinin sistematik gözlemi ve analizi gerekmektedir. Bu değerlendirme süreci, öğrencilerin bilimsel metodolojiye uygunluğunu ve hedeflenen kavramsal kazanımların gerçekleşme düzeyini tespit etmeye olanak sağlamaktadır (Akben, 2011). Bu yaklaşım, öğrenme sürecinin hem prosedürel hem de kavramsal boyutlarının eş zamanlı değerlendirilmesine imkân tanımaktadır. Sokratik Yöntem, bu pedagojik hedeflerin gerçekleştirilmesinde etkin bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu metodoloji, Sokrates'in eleştirel düşünme ve sorgulama temelli eğitim felsefesine dayanmaktadır. Yöntem, öğrencilerin mantıksal çıkarım yapma ve epistemolojik sorgulama becerilerinin geliştirilmesini hedeflemektedir. Metodolojik açıdan, yapılandırılmış sorgulama, diyalektik etkileşim ve tez-antitez süreçlerini içeren sistematik bir pedagojik yaklaşım sunmaktadır. Sokratik Yöntem'in uygulanmasında, eğitimci tarafından yönlendirilen sistematik sorgulamalar aracılığıyla, öğrencilerin kavramsal anlayışlarını derinleştirmeleri ve olası kavram yanılgılarını tespit etmeleri hedeflenmektedir.

Sokratik tekniğinin kullanımı ve uygulanması, öğrencilerin merakını ve öğrenmeye olan tutkusunu artırabilir. Teknik, öğrencilerin yeni bilgiler karşısında inançlarını incelemeye çalışan bağımsız öğrenenler olmalarına yardımcı olabilir; teknik, öğrencilerde yaşamları boyunca sürekli uygulayacakları güçlü bir entelektüel alışkanlık olarak geliştirilebilir. Tekniğin olası dezavantajlarının detaylandırılmasından da anlaşılacağı gibi, söz konusu dezavantajlara neden olmamak için Tekniği kullanacak öğretmenlerin ilkelerini, uygulama araçlarını ve tekniklerini bilmeleri son derece önemlidir. Unutulmamalıdır ki, öğrenciler sınıfta öğretmen ve danışman olmakta özgür olsalar da, gerçek öğretmen yine de deneyimli olandır ve

Metod kullanımıyla tüm yanlış yorumlamaları ve kavram yanlışlarını önleyecek olan odur. Günümüz öğretmenlerinin eğitime bakış açılarını değiştirmeleri, “fildişi kuleler”den uzaklaşmaları, bilgi ve birikimlerini topluma kazandırmak için çaba göstermeleri gerekmektedir. Öğrencilerin daha etkili ve verimli öğrenmelerini sağlayacak etkili yaklaşım arayışında, öğrencilerinin bu şekilde öğrenmesini isteyen öğretmenler için bu tekniğin yeterli olacağını düşünüyöruz.

Gerekçeler

Bir sokratik seminer etkinliğinde, öğrenciler bir metinde yansıtılan fikirleri, sorunları ve değerleri grup tartışma formatı aracılığıyla anlamalarına yardımcı olur. Öğrenciler, metindeki fikirler etrafında grup tartışmalarını kolaylaştırmaktan sorumludur; tartışmayı görüşlerini savunmak veya bir argümanı kanıtlamak için kullanmamalıdır. Bu tür bir tartışma yoluyla öğrenciler, bir sohbeta katılırken birbirlerini nasıl dinleyeceklerini, anlamlandırmayı ve ortak bir zemin bulmayı öğrenirler.

Uygun Bir Metin Seçin

Sokratik Seminer stratejisi, yakın metin analizine dayanır, bu nedenle yorumlama ve tartışma için geniş yollar sağlayan bir metin seçmek önemlidir. Anlamı oldukça basit olan basit bir metin seçerseniz, öğrencilerin tartışacakları fazla bir şey olmayacaktır. Ayrıca, metin ayrılan süre içinde yakından okunamayacak kadar uzun olmamalıdır. Öğretmenler genellikle bir paragraftan bir sayfaya kadar değişen bir metin seçerler.

Öğrencilere Hazırlanmaları İçin Zaman Verin

Seminere başlamadan önce, öğrencilerin fikir hazırlamak için zamanları olması çok önemlidir. Öğrenciler, sınıfta tartışması başlamadan önce metne açıklama eklemelidir. Öğretmenler genellikle, seminere başlamak için kullanılacak birkaç açık uçlu soru üreten bir tartışma lideri atar.

Sözleşme

Sokratik Seminer etkinliklerinin diğer tartışma biçimlerinden farklı kurallar gerektirdiğini belirtmek önemlidir. Seminere başlamadan önce, katılımcıların bu kuralları bilmeleri, etkinliğin verimli ve amaca uygun şekilde ilerlemesine katkı sağlar. Aşağıda, sokratik seminer etkinliklerini yapılandırmak amacıyla kullanılan temel kurallar verilmiştir. Bu kurallar, öğrencilerinizin gereksinimlerine uygun olacak şekilde uyarlanabilir.

1. Tartışma sırasında yalnızca tartışma lideri veya öğretmenle değil, diğer katılımcılarla da doğrudan iletişim kurun.
2. İleri sürdüğünüz fikirleri metin içindeki kanıtlarla destekleyin.
3. Başka bir katılımcının söylediğini tam olarak anlamadığınızda soru sormaktan çekinmeyin veya açıklık kazanmak amacıyla başka bir öğrencinin söylediklerini kendi kelimelerinizle yeniden ifade edin (“Sanırım demek istediğiniz bu; doğru mu?”).
4. Konuşmaya başlamadan önce el kaldırmanıza gerek yoktur; ancak, konuşma sürenizi dikkatle gözlemleyerek diğer katılımcılara da fırsat tanıyın.

5. Bir başkasının konuşmasını kesmeyin.
6. Fikirlerine katılmadığınız bir katılımcıyı eleştirmeden, kendi bakış açınızı dile getirin veya alternatif bir yorumu araştırmak amacıyla soru yöneltin.

Sokratik Seminer sırasında kullanılabilir bazı temel ifadeler veya sorular şunlardır:

1. “Bu düşünce metnin neresinden kaynaklanıyor?”
2. “Bu terim veya ifade hangi anlamı taşıyor?”
3. “Bu düşünceyi başka bir şekilde ifade edebilir misiniz?”
4. “Anlatmak istediğiniz bu mu?”
5. “Sizce yazarın amacı nedir?”
6. “Bu başka bir anlam da taşıyor olabilir mi?”
7. “Bu metnin hedef kitlesi kimlerdi ve bu kitle metni nasıl yorumlayabilir?”

Daha önce öğrencilerinizle sokratik seminer etkinliği gerçeleştirmediyseiz etkinliğin başarısını sağlayacak nitelikler üzerine kısa bir beyin fırtınası yapabilirsiniz. Bu nitelikler, bir dereceli puanlama anahtarında açıklanabilir ve etkinlik sonunda değerlendirme için kullanılabilir. Seminer değerlendirmesinde kullanılabilir bazı kriterler şunlardır: katılım (herkesin etkin bir şekilde dinlemesi ve paylaşımda bulunması), saygı (konuşmaları kesmemek veya aşağlayıcı ifadeler kullanmamak), anlam oluşturma (katılımcıların metni daha derinlemesine kavraması) ve kanıt sunma (yorumların metinden alıntılarla desteklenmesi).

Sokratik Seminer etkinliği genellikle tartışma lideri, öğretmen veya bir öğrencinin yönelteceği açık uçlu bir soru ile başlar. Başlangıç sorusuna örnek olarak, “Bu metin size göre ne anlama geliyor?” sorusu verilebilir. Katılımcıların düşünmesi için sessizliğe izin vermek önemlidir; tartışmanın başlaması için birkaç dakika gerekebilir. Bazı öğretmenler, öğrencilerin bir kısmının aktif olarak tartışmaya katıldığı ve diğerlerinin belirli görevlerle gözlemci olarak rol aldığı bir “Akvaryum Etkinliği” gibi alternatif formatlar kullanabilir. Sokratik Seminer için en az 15 dakika ayrılması önerilir, ancak genellikle 30 dakika veya daha uzun sürebilir. Öğrenciler bu formatı benimsedikçe, öğretmen müdahalesine gerek kalmaksızın daha uzun tartışmalar gerçekleştirebilirler.

Yansıtın ve Değerlendirin

Sokratik Seminer etkinliğinden sonra, öğrencilere genel olarak süreci ve özel olarak kendi performanslarını değerlendirme fırsatı verin. Seminer sürecini yansıtmak, öğrencilerin gelecekteki tartışmalara katılma yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Seminer üzerinde derinlemesine düşünürken tartışabileceğiniz veya öğrencilerin hakkında yazmasını isteyebileceğiniz bazı sorular şunlardır:

Herhangi bir noktada seminer diyalogdan başka bir şeye döndü mü? Eğer öyleyse, grup bunu nasıl ele aldı?

İnsanların aktif olarak dinlediği ve başkalarının fikirlerini geliştirdiğine dair hangi kanıtları gördünüz?

Bu metin hakkındaki anlayışınız, bu seminerde keşfedilen fikirlerden nasıl etkilendi?

Tartışmanın hangi kısımlarını en ilginç buldunuz? En az hangi kısımlarda meşguldünüz?

Bir sonraki seminerinizde katılımcı olarak neyi farklı yapmak istersiniz?

Çalışma Notu

Sokratik Seminer metodolojisine aşına olmayan veya düşüncelerini sözlü olarak birbirine ekleme noktasında güçlük yaşayan öğrenciler için sokratik diyalog kaynaklarına erişim sağlanması pedagojik açıdan faydalı olabilir. Bu destekleyici materyaller, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine ve tartışmalara daha etkin katılım göstermelerine olanak tanıyabilir. Söz konusu kaynaklar, öğrencilerin analitik düşünme süreçlerini yapılandırmalarına ve fikirlerini daha sistematik bir biçimde ifade etmelerine yardımcı olabilir.

Sonuç

Sokratik Seminer tekniği, 21. yüzyılın karmaşık eğitim gereksinimlerine cevap verebilecek güçlü bir pedagojik araç olarak öne çıkmaktadır. Bu metodoloji, öğrencilerin pasif bilgi alıcıları olmaktan çıkıp, aktif bilgi üreticileri haline gelmelerini sağlayan sistematik bir yaklaşım sunmaktadır. Tekniğin başarılı bir şekilde uygulanması, eğitimcilerin titiz bir planlama, etkili bir uygulama ve kapsamlı bir değerlendirme süreci yürütmelerine bağlıdır.

Modern eğitim sistemlerinin en büyük zorluklarından biri, öğrencileri bilgi bombardımanı karşısında seçici ve analitik düşünebilen bireyler olarak yetiştirmektir. Sokratik Seminer tekniği, bu zorluğun üstesinden gelmek için etkili

bir metodolojik çerçeve sunmaktadır. Öğrencilerin eleştirel düşünme, analitik sorgulama ve sistematik değerlendirme becerilerini geliştiren bu yaklaşım, aynı zamanda onların iletişim ve işbirliği yeteneklerini de güçlendirmektedir.

Tekniğin en önemli katkılarından biri, öğrencilerin “Dört C” (Critical thinking, Communication, Collaboration, Creativity) becerilerinin gelişimine sağladığı destektir. Bu beceriler, modern dünyada başarılı olmak için gerekli olan temel yetkinlikler olarak kabul edilmektedir. Sokratik Seminer, öğrencilerin bu becerileri doğal bir öğrenme süreci içinde kazanmalarına olanak tanımaktadır.

Metodolojinin başarısı, üç temel bileşenin etkin bir şekilde uygulanmasına bağlıdır:

1. Planlama Süreci: Eğitimcilerin uygun metinleri seçmesi, tartışma sorularını hazırlaması ve öğrenci hazırlığını sağlaması.
2. Uygulama Aşaması: Tartışmaların etkili yönetimi, öğrenci katılımının teşvik edilmesi ve yapıcı bir öğrenme ortamının oluşturulması.
3. Değerlendirme Mekanizması: Öğrenci performansının sistematik değerlendirilmesi, öz-değerlendirme ve akran değerlendirme süreçlerinin etkin kullanımı.

Bu teknik, geleneksel eğitim yaklaşımlarından farklı olarak, öğrencilerin bilgiyi pasif bir şekilde almak yerine, aktif olarak yapılandırmalarını sağlamaktadır. Öğrenciler, tartışma sürecinde farklı bakış açılarını değerlendirme, kendi fikirlerini savunma ve başkalarının görüşlerini analiz etme fırsatı bulmaktadır. Bu süreç, onların sadece akademik

başarılarını değil, aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerini de desteklemektedir.

Sokratik Seminer'in bir diğer önemli katkısı, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirmesidir. Teknik, öğrencilere sadece belirli bir konuyu öğretmekle kalmaz, aynı zamanda nasıl öğreneceklerini de öğretir. Bu, onların gelecekte karşılaşacakları yeni bilgileri ve durumları analiz etme, değerlendirme ve anlama konusunda daha yetkin olmalarını sağlar.

Sokratik Seminer tekniği, bilgi çağının getirdiği zorluklarla başa çıkabilecek, eleştirel düşünebilen, sorgulayan ve analitik becerilere sahip bireylerin yetiştirilmesinde vazgeçilmez bir pedagojik yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Bu tekniğin eğitim sistemlerinde yaygınlaştırılması ve etkili bir şekilde uygulanması, gelecek nesillerin entelektüel gelişimi açısından kritik öneme sahiptir. Eğitimcilerin bu tekniği başarıyla uygulayabilmeleri için gerekli eğitim ve desteğin sağlanması, eğitim sistemlerinin öncelikli hedefleri arasında yer almalıdır. Ancak bu şekilde, öğrencilerin 21. yüzyılın gerektirdiği becerilere sahip, düşünen, sorgulayan ve üretken bireyler olarak yetişmeleri mümkün olacaktır.

Kaynakça

- Abelman, R., & Atkin, D. J. (2011). *The television gaudience: The art and science of watching TV*. New York, NY: Peter Lang Publishing.
- Acim, R. (2018). The Socratic method of instruction: An experience with a reading comprehension course. *Journal of Educational Research and Practice*, 8(1), 4.
- Akben, N. (2011). *Öğretmen adayları için bilimsel sorgulama destekli laboratuvar dersi geliştirilmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balch, R. (2020.). *Socratic Seminar: A Teacher Resource Packet*
- Bassham, G., Irwin, W., Nardone, H., & Wallace, J. M. (2011). *Critical Thinking A Student's Introduction (fourth edition)*. New York: McGraw-Hill.
- Billings, L., & Roberts, T. (2006). Planning, practice, and assessment in the seminar classroom. *The High School Journal*, 90(1), 1–8.
- Boghossian, P. (2012). Socratic Pedagogy: Perplexity, humiliation, shame and a broken egg. *Educational Philosophy and Theory*, 44:7, 710-720
- Brookfield, S., D., (1987). *Developing critical thinkers*. Jossey-Bass Publishers, San Francisco, London

- Chowning, J. T. (2009). Socratic Seminars in Science Class. *Science Teacher*, 76(7), 36–41.
- Copeland, M. (2005). Socratic circles: Fostering critical and creative thinking in middle and high school. Portland, ME: Sternhouse.
- Darginavičienė, I. (2007). The Socratic Method in a foreign language classroom. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 18.
- Douglas R. O. *The Fact of Ignorance: Revisiting the Socratic Method as a Tool for Teaching Critical Thinking* American Journal of Pharmaceutical Education, Am J Pharm Educ. 2014;78(7)
- Facione, P., & Facione, N. (1994). Holistic Critical Thinking Scoring Rubric. Milbrae, CA: The California Academic Press.
- Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (2001). Critical thinking, cognitive presence, and computer conferencing in distance education. *American Journal of Distance Education*, 15(1), 7–23.
- Griswold, A. J., Shaw, L., & Munn, M. (2017). Socratic seminar with data: A strategy to support student discourse and understanding. *The American Biology Teacher*, 79(6), 492–495.
- Hajhosseiny, M. (2012) The effect of dialogic teaching on students' critical thinking disposition. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 69, 1358- 1368.
- Hattie, J. A. C., & Donoghue, G. M. (2016). Learning strategies: A synthesis and conceptual model. *Npj Science of Learning*, 1(1).
- Hayhosseiny, M. (2012). The Effect of Dialogic Teaching on Student's Critical Thinking Disposition. *Procedia- Social and Behavioral Sciences* 69, 1358-1368

- Jensen, R. (2015). The effectiveness of the Socratic Method in developing critical thinking skills in English language learners. Grace University.
- Kessels, J., Boers, E., & Mostert, P. (2009). *Freespace. Fieldguide to conversations*. Amsterdam: Boom.
- Khandaghi, M., A., Pakmehr, H., & Amiri E. (2011). The Status of College Students' Critical Thinking Disposition in Humanities. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 15, 1866-1869
- Kirschner, P. A., Sweller, J., & Clark, R. E. (2010). Educational psychology why minimal guidance during instruction does not work: An analysis of the failure of constructivist, discovery, problem-based, experiential, and inquiry-based teaching. *Educational Psychologist*, 41(2), 75-86.
- Knezic, D., Wubbels, T., Elbers, E. & Hajer, M. (2010). The Socratic Dialogue and teacher education. *Teaching and teacher education*, 26 1104-1111
- Knox, D., K., (1998). Socrates: The First Professor“, *Innovative Higher Education*, 23:2, 115-126
- Krathwohl, D. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. *Theory in Practice*, 41(4), 212-219.
- Lam, F., (2011). *The Socratic Method as an Approach to Learning and Its Benefits*. Dietrich College of Humanities and Social Sciences
- Lambright, L. L. (1995). Creating a dialogue: Socratic seminars and educational reform. *Community College Journal*, 65(4), 30-34.
- NGSS Lead States. (2013). *Next Generation Science Standards: For States, By States*. Washington, DC: The National Academies Press.

- Offor, F. (2012). Socrates, Science and Technology. *Canadian Social Science*, 8:4, 102-108
- Oyler, D. R., & Romanelli, F. (2014). The fact of ignorance: revisiting the Socratic method as a tool for teaching critical thinking. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 78(7), 1-10.
- Paideia. (2015). *Active Learning*. Asheville: National Paideia Center
- Parkinson, M. G., & Ekachai, D. (2002). The Socratic method in their introductory PR course: An alternative pedagogy. *Public Relations Review*, 28(2), 167-174.
- Pirić, A. (2014). Motivating students to participate in classroom discussion through the Socratic circle approach. *Journal of Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*, 1:1, 17-31
- Purdy, E. (2018). An overduerant on "Pimping toxic quizzing". International Clinician Educators Blog.
- Rapanta, C. (2018). Potentially argumentative teaching strategies - And how to empower them. *Journal of Philosophy of Education*, 52(3).
- Redhana, I. W. (2014). Pengaruh model pembelajaran seminar sokrates terhadap hasil belajarsiswa. *Jurnal Cakrawala Pendidikan*, 33(1).
- Reich, R. (2003, Fall). The Socratic method: What it is and how to use it in the classroom. *Speaking of Teaching*, 13, 1-4.
- Saran, R., & Neisser, B. (Eds.). (2004). *Enquiring minds. Socratic dialogue in education*. Stoke on Trent: Trentham Books

- Sarigoz, O., (2012). Assessment of the High School Students' Critical Thinking Skills. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 46, 5315-5319
- Schiller, N. (2008) „Finding a Socratic Method for Information Literacy Instruction“, *College & Undergraduate Libraries*, 15:1-2, 39-56
- Schjelderup, A., (2009). Learning science through philosophical dialogues. *Farhang Journal, L, the Scholarly Journal of Iran Institute for Humanities and Cultural Studies (IHCS), Special Issue on Philosophy for Children*, 22(69), 1-14.
- Schmoker, M. (2012). *The problem with English language arts standards*. Phi Delta Kappan, (February), 68-70. Retrieved from
- Schneider, J. (2013). Remembrance of things past: A history of the socratic method in the United States. *Curriculum Inquiry*, 43(5), 613-640.
- Shirkhani, S., Fahim, M., (2011). Enhancing Critical Thinking in Foreign Language Learners. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 29, 111-115
- Sinanovic, J., Becirovic, S., *The Determinants of Lifelong Learning*, European Researcher. Series A, 2016, Vol. (103), Is. 2
- Smith, M. K., Wood, W. B., Adams, W. K., Wieman, C., Knight, J. K., Guild, N., & Su, T. T. (2009). Why peer discussion improves student performance on in-class concept questions. *Science*, 323(January),
- Soccio, D. J. (2015). *Archetypes of wisdom: An introduction to philosophy*. Boston, MA: Cengage Learning.
- Spencer, S., & Millson-Martula, C. (2009). *Critical thinking with the library program*. New York, NY: Routledge.

- Stoddard, H. A., & O'Dell, D. V. (2016). Would Socrates have actually used the "Socratic Method" for clinical teaching? *Journal of General Internal Medicine*, 31(9), 1092–1096.
- Strong, M. (1996). *The habit of thought: From Socratic seminars to Socratic practice*. Chapel Hill, NC: New View.
- Tofade, T., Elsner, J., & Haines, S. T. (2013). Best practice strategies for effective use of questions as a teaching tool. *American Journal of Pharmaceutica Education*, 77(7).
- Tule, E. (2013). *Mentalni parkour*. Sarajevo
- Veenstra, J. (2019). Humane letters department. Tempe Preparatory Academy.
- Wear, D., Kokinova, M., Keck-McNulty, C., & Aultman, J. (2005). Pimping: Perspectives of 4th year medical students. *Research Basic to Medical Education*, 17(2), 184–191.

Sokrat Semineri Tekniği

İslam Deviren
İhsan Aslan

 ÖZGÜR
YAYINLARI

ISBN 978-975-447-412-1

9 789754 474121